

Inleiding

IKC Bonifatius ziet het als taak om het onderwijs dusdanig in te richten, dat de kinderen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen. Het onderwijsaanbod vanaf groep 1 willen wij daarbij zoveel mogelijk afstemmen op de voortgang in ontwikkeling van onze leerlingen. Naast de kernvakken als rekenen en taal (cognitief) richten wij ons daarbij ook op de sociaal-emotionele, creatieve, culturele en lichamelijke ontwikkeling.

Onderwijs op IKC Bonifatius vindt plaats in een groep. Voor kinderen, leraren en de school is de samenstelling van deze groep erg belangrijk. Hierbij wordt een complexe afweging gemaakt, waarbij veel factoren een rol spelen. We maken keuzes in het licht van de kwaliteit van het onderwijs. Wanneer we zien dat door de groepssamenstelling of de komst van zij-instromers de kwaliteit van ons onderwijs onder druk komt te staan, nemen wij hierop actie. Dit kan zijn door een verschuiving van leerlingen, of een negatief plaatsingsadvies van zij-instromers. Wij volgen dan ook ons intakeprotocol bij het aannemen van nieuwe leerlingen, daarvan is de specifieke intakeprocedure voor zij-instromers of kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeften een onderdeel.

Basisscholen mogen zelf bepalen hoe ze groepen samenstellen. De indeling van deze groepen per klaslokaal is afhankelijk van de grootte van het gebouw en van het beschikbaar aantal lokalen. De medezeggenschapsraad van de school heeft adviesrecht t.o.v. de manier waarop de school de groepsindeling organiseert. Dit adviesrecht blijft beperkt tot advies over de groeps grootte, het aantal groepen of de keuze tot wel of geen combinatiegroepen.

Ouders mogen van de school verwachten dat zij zorgvuldig met de belangen van hun kind en de andere kinderen omgaat en gemotiveerde beslissingen neemt ten aanzien van de groepsverdeling. Daarbij kan de school niet garanderen dat bij voorbaat aan alle wensen tegemoet kan worden gekomen. De school behoudt hierbij een bepaalde beoordelingsmarge.

Met het ontwikkelen van het protocol groepsverdeling geeft IKC Bonifatius aan hoe de samenstelling van de groepen binnen het onderwijs wordt georganiseerd en welke criteria hierbij worden gehanteerd. Ook is er aangegeven wanneer ouders inbreng kunnen hebben.

In het stappenplan maken wij onderscheid tussen de woorden 'groepsverdeling' en 'groepssamenstelling'.

Groepsverdeling

Hierbij gaat het om het aantal groepen in de school, het aantal groepen per leerjaar of de verdeling over de verschillende locaties.

Groepssamenstelling

Hierbij gaat het om de verdeling van de leerlingen over de verschillende klassen.

1. Groepen binnen een school

1.1. Parallelgroepen

Onze school werkt met een onder- midden- en bovenbouw. Deze is als volgt opgedeeld:

- onderbouw: groepen 1 en 2
- middenbouw: groepen 3, 4 en 5
- bovenbouw: groepen 6, 7 en 8

Vanwege de grootte van onze school, is het mogelijk om van 1 jaargroep meerdere klassen te hebben, bijvoorbeeld drie groepen 7. Dit noemen we parallelgroepen. Tussen deze groepen vindt een nauwe samenwerking plaats. Ook is er sprake van een structureel overleg tussen deze jaargroepen, maar ook binnen de bouw. Wat betreft de groeps grootte zijn wij als school gebonden door omstandigheden als ruimte, personele verplichtingen, instroom van leerlingen en gelden. Daarom kunnen wij geen structurele nadruk leggen op extra handen in de groep of zo klein mogelijke groepen. Wel proberen wij hierbij geboden kansen die zich voordoen aan te grijpen. Hoewel we dus geen absolute norm hanteren, streven wij wel naar groepen die kleiner of gelijk zijn aan 30 leerlingen. Dit lukt niet altijd.

1.2. Homogene groepen

Op IKC Bonifatius wordt veelal gewerkt met een jaarklassensysteem. Kinderen van dezelfde leeftijd zitten bij elkaar in een groep. Deze samenstelling blijft in principe zo lang mogelijk hetzelfde. Er kan wel van worden afgeweken, op grond van sociaal-emotionele of onderwijskundige redenen.

Een homogene groep heeft als kenmerk dat er vaak grote overeenkomsten zijn qua leeftijd, waarden en ontwikkeling. De leerdoelen worden gedeeld. Binnen deze homogene groepssamenstelling werken wij met convergente differentiatie. Dit betekent, dat alle kinderen van de jaargroep naar hetzelfde leerdoel werken, maar dat iedereen wel een andere weg daarnaartoe mag afleggen. We werken binnen de jaargroep dus met verschillende instructieniveaus. Doordat de kinderen in een jaarklassensysteem veel overeenkomsten hebben, kan de leerkracht de taak en ondersteuning makkelijker toesnijden op deze verschillende niveaus tussen de kinderen. Zo worden er bijvoorbeeld groepjes gemaakt met daarin kinderen van hetzelfde ontwikkelingsniveau of met eenzelfde taak. Zowel 'zwakkere' als beter presterende leerlingen kunnen zo een goed haalbare uitdaging krijgen binnen dezelfde jaargroep.

Binnen IKC Bonifatius streven wij naar een doorgang vanuit de opvanggroepen naar het basisonderwijs. Het kan zijn, dat een kind instroomt als baby in de opvang en aansluitend als vierjarige het onderwijs op onze school start.

Bij de plaatsing van kinderen in een groep hanteren wij de volgende criteria:

- er is –waar mogelijk- een evenwichtige verdeling van jongens en meisjes
- er is –waar mogelijk- een evenwichtige verdeling van (meer)begaafde leerlingen over de groepen
- er is –waar mogelijk- een evenwichtige verdeling van leerlingen met specifieke gedragingen en ondersteuningsbehoeften over de groepen
- er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind
- tweelingen worden de kinderen in overleg met de ouders wel of niet bijeen geplaatst
- kinderen uit 1 gezin worden in principe in overleg met de ouders/verzorgers over verschillende groepen verdeeld

1.3. Combinatiegroepen

Om verschillende redenen zou het noodzakelijk kunnen zijn om combinatiegroepen te formeren. We spreken van combinatiegroepen wanneer we groepen van verschillende leerjaren bijeen plaatsen in hetzelfde klaslokaal en die de leerkracht delen.

Hiervoor kunnen de volgende redenen zijn:

- een groep is te klein om zelfstandig verder te gaan
- een groep is te groot om bijeen te blijven
- door tussentijdse uitbreiding van formatie (als gevolg van leerlingengroei binnen een schooljaar) ontstaat de mogelijkheid een nieuwe groep te vormen
- onderwijsverbeteringen en nieuwe inzichten

Wijzigingen in groepssamenstelling worden zorgvuldig ingevoerd. Ouders en verzorgers van de betreffende kinderen moeten tijdig en volledig worden voorgelicht. Het werken met een combinatiegroep heeft gevolgen voor de schoolgids, het formatieplan en het taakbeleid binnen de school.

1.4. Overplaatsen van individuele kinderen

Bij de start of gedurende een schooljaar kan het voorkomen dat het overplaatsen van een leerling naar een ander groep gewenst is. Dit kan in het belang zijn van de leerling of de groep. Het zorgteam van de school maakt daarbij in overleg met de leerkrachten en ouders/verzorgers een beredeneerde inschatting. Na advisering vanuit het zorgteam neemt de directeur hier uiteindelijk een beslissing over en communiceert dit naar de ouders/verzorgers van de leerling.

2. Groepen samenstellen

Aan de hand van een aantal aandachtspunten beoordeelt de school in welke groep een kind terecht komt of hoe de samenstelling van een nieuwe groep is. Als school streven wij naar goed functionerende groepen, waar een goed pedagogisch klimaat heerst en waar didactisch goed kan worden gewerkt. In de volgende paragrafen vindt u op drie verschillende niveaus de afwegingen.

2.1. Leerlingenniveau

- er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de sociaal-emotionele ontwikkelingen van de leerling
- bij de plaatsing van tweelingen vindt overleg met de ouders/verzorgers plaats
- voor iedere leerling wordt plaatsing bij 1 vriendje of vriendinnetje geprobeerd, tenzij deze vriendschap een negatief effect op de ontwikkeling of het groepsproces heeft
- kinderen die een sterke negatieve reactie op elkaar hebben, worden bij voorkeur in verschillende groepen geplaatst
- kinderen uit 1 gezin worden in principe verdeeld over de groepen, tenzij beredeneerd anders is overlegd met de ouders/verzorgers

2.2. Groepsniveau

- stabiliteit en continuïteit is het uitgangspunt van de nieuwe groep
- er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met het aantal wisselingen die in de groep hebben plaatsgevonden (verhuizingen, eerdere groepssamenstellingen)
- we streven naar een goed werkende balans tussen leergedrag, sociaal-emotionele ontwikkeling en interesses binnen de groep
- we streven naar een evenwichtige verdeling van jongens en meisjes
- we streven naar een evenwichtige verdeling van leerlingen met specifieke gedragingen of ondersteuningsbehoeften
- we streven naar een evenwichtige verdeling van (meer)begaafde leerlingen

2.3. Schoolniveau

- er wordt uitgegaan van de ruimte die de formatieregeling van de school biedt
- de continuïteit en stabiliteit van het onderwijsproces staat centraal
- de continuïteit en stabiliteit van de groep als geheel staat centraal
- we proberen de aantallen per parallelgroep niet teveel te laten afwijken van elkaar
- we houden rekening met de mogelijkheden wat betreft de lokalen en locaties

2.4. Het sociogram

Om sociale relaties en verbindingen die in een groep spelen zichtbaar te maken, neemt de leerkracht een sociogram af. In het computerprogramma van de Kanjertraining (Kanvas) vult iedere leerling een gerichte vragenlijst in. De antwoorden worden later in een grafiek omgezet. Hierin wordt dan de aantrekking en afstoting tussen leerlingen weergegeven.

2.5. Kanvas

Kanvas is het volginstrument van de Kanjertraining voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. Het bestaat uit een vragenlijst voor de leerkracht en vanaf groep vijf ook voor de leerling. De vragenlijst wordt twee maal per jaar afgenomen in de groepen 1 t/m 8. Het volgsysteem geeft inzicht in de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen en geeft ook een breed scala aan adviezen. Het volgsysteem is goedgekeurd door de COTAN en kan dus door de school ook worden gebruikt worden om de sociale opbrengsten aan de inspectie te verantwoorden. Kanvas wordt alleen gebruikt door scholen die een Kanjerschool zijn, zoals IKC Bonifatius.

3. Communicatie

Als school beogen wij tijdige en zo volledig mogelijke informatie te geven aan de ouders/verzorgers. Dit gebeurt met betrekking tot de formatiemogelijkheden van de school en de overwegingen die leiden tot de groepsverdeling en -samenstellingen. Afhankelijk van de startdatum van het schooljaar houdt de school het tijdsplan aan uit paragraaf 3.1. en 3.2.

3.1 Communicatie mbt de reguliere groepsverdeling- en samenstellingen

Bij het samenstellen van de groepen voor het komende schooljaar gaan we er vanuit, dat groepen bijeen blijven, tenzij er reden is tot wijziging op basis van de richtlijnen in 2.2. Het kan voorkomen, dat er op individueel niveau een wisseling moet plaatsvinden. Zolang er sprake is van het bijeen houden van de groepen, met hier en daar een wisseling of aanvulling door instromers, spreken wij over het reguliere proces. Deze is als volgt:

Bepalen van de groepsverdelingen:

- a. in februari:
 - start de directeur met het verzamelen van alle gegevens die nodig zijn om zicht te krijgen op de benodigde en beschikbare formatieruimte, benodigde lokalen en formatiewensen van het team
 - bespreken leerkrachten voor het eerst met ouders eventuele intenties tot verlenging / doublure voor hun kind
- b. in maart bespreekt de directeur in het mt en zorgteam de gegevens die meegenomen moeten worden om tot een goede groepsverdeling te kunnen komen, samen met het mt wordt gekeken naar mogelijke groepsverdelingen
- c. in april bespreekt de directeur in het team de gegevens die meegenomen moeten worden om tot een goede groepsverdeling te kunnen komen en de formatie die daar het komende schooljaar voor beschikbaar is. Samen met het team wordt in de bouwen gekeken naar mogelijke groepsverdelingen

Bepalen van de groepssamenstellingen:

- d. in april:
 - nemen leerkrachten met ouders samen definitief een besluit over verlenging / doublures, voor de kleutergroepen wordt dit in mei / juni gedaan
 - wordt er door de leerkrachten gekeken naar de onderlinge relaties tussen leerlingen in de groepen, dit door:
 - a. het invullen van het sociogram in Kanvas
 - b. het invullen van de leerlingen- en leerkrachtenlijsten in Kanvas
 - worden bij groepen die eventueel in aanmerking komen voor een wijziging in samenstelling genoemde vriendschappen geverifieerd bij de ouders/verzorgers. Hechte vriendschappen worden bij voorkeur niet uit elkaar gehaald.
 - bericht het zorgteam aan de directie definitief welke leerlingen verlengen / doubleren
- e. in mei wordt de mr door de directeur geïnformeerd over de beschikbare formatie van het volgende schooljaar en wordt de mr op de hoogte gebracht van de voortgang
- f. in mei stellen de leerkrachten binnen hun bouw met ondersteuning van het zorgteam de groepen samen. Dit volgens bovenstaande criteria en uitgangspunten (zie 2.1. t/m 2.3.). De directeur attendeert de ouders op deze uitgangspunten via de website of nieuwsbrief van de school. Waar nodig worden ouders betrokken bij individuele verschuivingen, ook dit op basis van de bovenstaande uitgangspunten (1.2. en 2.1.).
- g. uiterlijk vier weken voor de zomervakantie wordt het besluit over de groepssamenstellingen genomen binnen de school, bij individuele verschuivingen wordt met ouders/verzorgers gekeken naar de beste oplossing en aanpak, dit met ondersteuning van het zorgteam. De uiteindelijke beslissing ligt bij de directeur.

- h. na het vormen van de nieuwe groepssamenstellingen geeft de directeur hier inzage in aan de mr.
- i. twee weken voor de zomervakantie wordt de nieuwe groepssamenstellingen voor het volgende schooljaar bekend gemaakt, eventuele toelichtingen kunnen ouders opvragen bij de directeur. Bij veel vragen wordt er een informatiebijeenkomst georganiseerd.
- j. wanneer ouders/verzorgers het niet eens zijn met het genomen besluit, kunnen zij dit kenbaar maken bij de directeur. Wanneer zij bezwaar willen aantekenen, kan dit ook bij de directeur van de school.
- k. mocht dit niet tot een overeenstemming leiden, dan kan de stap gezet worden naar de 'klachtenroute'. Deze is te vinden op de website van het IKC en in de informatiegids.

3.2. Communicatie mbt splitsing van groepen of het vormen van nieuwe combinatiegroepen

Het kan voorkomen, dat het noodzakelijk is een groep (of groepen) te splitsen of combinatiegroepen te vormen. Zie hiervoor 1.3. Om te zorgen dat dit zo zorgvuldig mogelijk verloopt, wordt er hierbij een langere periode uitgetrokken (tenzij anders beslist door het bestuur of directeur met gefundeerde, gecommuniceerde redenen). Het volgende proces treedt in werking:

Bepalen van de groepsverdelingen:

- a. in februari start de directeur met het verzamelen van alle gegevens die nodig zijn om zicht te krijgen op de benodigde en beschikbare formatieruimte, benodigde lokalen en formatiewensen van het team
- b. in februari bespreekt de directeur in het mt en zorgteam de intentie tot splitsing of samenvoegen van groepen en de gegevens die meegenomen moeten worden om tot een goede groepsverdeling te kunnen komen, samen met het mt wordt gekeken naar mogelijke groepsverdelingen
- c. in maart bespreekt de directeur in het team de gegevens die meegenomen moeten worden om tot een goede groepsverdeling te kunnen komen en de formatie die daar het komende schooljaar voor beschikbaar is. Samen met het team wordt gekeken naar mogelijke groepsverdelingen, de leerkrachten geven hierbij hun voorkeuren aan ten aanzien van hun werkzaamheden het komende schooljaar

Bepalen van de groepssamenstellingen:

- d. in maart wordt er door de leerkrachten gekeken naar de onderlinge relaties tussen leerlingen in de groepen, dit door:
 - het invullen van het sociogram in Kanvas
 - het invullen van de leerlingen- en leerkrachtenlijsten in KanvasBij groepen die in aanmerking komen voor een wijziging in samenstelling worden genoemde vriendschappen geverifieerd bij de ouders/verzorgers. Hechte vriendschappen worden bij voorkeur niet uit elkaar gehaald. De motivatie van de leerkracht weegt zwaar. Alle ondersteuningsbehoeften en criteria worden per kind afgewogen.
- e. in maart wordt de mr geïnformeerd over het voorgaande; uitkomsten van conclusies en de plannen die de school heeft
- f. eind april worden ouders/verzorgers per email door de directeur geïnformeerd over de splitsing van groep of het vormen van een combinatiegroep. De overwegingen, uitgangspunten en procedure worden kenbaar gemaakt via deze mail of er wordt verwezen naar de website van de school. In antwoord op de mail kunnen ouders/verzorgers met hun kinderen resp. 2 of 3 kinderen kenbaar maken die zij graag bij hen in de nieuwe groep willen hebben
- g. begin mei wordt stap d herhaald, het sociogram van Kanvas wordt nogmaals ingevuld in de klas, daarna worden de gegevens uit f en g op elkaar afgestemd in een voorlopige

groepssamenstelling. Deze afstemming vindt plaats in de bouw door de leerkrachten met ondersteuning van het zorgteam

- h. eind mei wordt de mr geïnformeerd over het concept groepssamenstelling
- i. uiterlijk vier weken voor de zomervakantie wordt de nieuwe groepssamenstelling voor het volgende schooljaar bekend gemaakt, eventuele toelichtingen kunnen ouders opvragen bij de directeur. Bij veel vragen wordt er een informatiebijeenkomst georganiseerd.
- j. wanneer ouders/verzorgers het niet eens zijn met het genomen besluit, kunnen zij dit kenbaar maken bij de directeur of bezwaar indienen bij de directeur
- k. mocht dit niet tot een overeenstemming leiden, dan kan de stap gezet worden naar de 'klachtenroute'. Deze is te vinden op de website van het IKC en in de informatiegids.